

A mai vasárnapi lap ára 300 korona.

Egyetértés

POLITIKAI NAPILAP

DEBRECZEN, 1923.

V. ÉVFOLYAM, 209. SZÁM.

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 16.

Eiőfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hónapra 2000 korona.
EGYES SZÁM ÁRA 300 KORONA.

Kiadótulajdonos:
Baltazár Irodalmi és Lapkiadó Rt.
A szerkesztésért felelős:
POSCH DEZSŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 2-ik szám alatt, város-
háza épület.

Kállay Tibor pénzügyminiszter nyilatkozott a genfi tárgyalásról.

Dr. Kállay Tibor pénzügyminiszter Genfből történt hazaérkezése után lakásán fogadta a saját képviselőit, akik előtérbe hozták a kormány tagjainak Genfben folytatott tanácskozásairól. A nyilatkozat szerint a kormány tagjai nem a népszövetség ülésére, hanem az ülés alkalmából azért mentek ki Genfbe, hogy ott találkozzanak a kisanant államférfiaival és azokkal a tényezővel, akiknek a magyar kölcsön ügyébe beleszólásuk van.

A tavasszal a jóvátételi bizottság hoz intézett magyar előterjesztésre hozott határozatnak Franciaország és a kisanant állaspontja miatt nem volt meg az alapja, hogy a szükséges kölcsönt fel lehessen venni, tovább kellett tehát folytatni a tárgyalásokat, hogy olyan megoldást találjanak, melynek alapján a kölcsön máris felvehető legyen. Mert csak a kölcsön felvétel képezi az ország végleges pénzügyi rekonstrukciójának egyedül hatásos eszközét.

A miniszterelnök, mint ismeretes, tárgyalásokat folytatott úgy Benessel és Ninesicsessel, mint Titulescuval, a román megbízottal, mely tárgyalások alkalmával szóba kerültek a kisanant és Magyarország között rendezendő összes politikai, jogi, gazdasági és pénzügyi kérdések. A jelekből ítélve úgy látszik sikerülni fog ezeket a kérdéseket mindkét félre nézve kielégítő megoldásra jutni.

Most a tárgyalás kiterjeszkedett ezenkívül az összes már függő ügyekre is, a kereskedelmi szerződésre, a határforgalmi ügyek rendezésére, a tisztviselői ellátásoknak kérdésére és az állampolgársági ügyre, a vasúti, közlekedési és utlevél ügyre, valamint a kölcsönös ellenséges propagandáknak, a jogsegélynek és a kisebbségi kérdéseknek ügyére.

Ninesics és Beihlen miniszterelnök között folytatott tárgyalások olyan stádiumba jutottak, hogy a népszövetség ülésének befejezése után a részletes tárgyalások azonnal fel fognak vétetni a két állam megbízottai után. A románokkal már nehezebb a helyzet, mert Románia genfi képviselői a magyar kérdésre ninescsnek kellő instrukcióval ellátva, de minden remény meg van arra, hogy a tárgyalások Beihlennel genfi időzése alatt lényegesen tovább fognak fejlődni.

A kölcsönügynek a reparációval való kapcsolata miatt igen komplikált ügy, melynek a békeszerződés egyes pontjai is szóba kerültek. — A kontrol-ügy s annak milyen szerv által való gyakorlása, még további tárgyalások anyagát képezi.

Természetes, hogy az adott viszonyok között a kölcsön kontrol nélkül nem realizálható, hiszen Magyarország pénzügyei a békeszerződés rendelkezései folytán ezidőig szintén kontrol alatt állanak a reparációs bizottság részéről, mely e célra külön irodát is tart fenn Budapesten. E téren Magyarország szempontjából különösen két körülmény játszik szerepet.

Az egyik az, hogy a szóbanforgó kérdés megoldása a hitelezők szem-

pontjait figyelembevéve olyan legyen, hogy annak alapján a külföldi, nevezetesen az e részben első sorban számbajövő angol és amerikai piacokon a szükséges összegű kölcsönt valóban realizálhatóvá tegye, a másik pedig az, hogy alkotmányos életünknek és önállóságunknak sérelmével ne járjon.

Az egész pénzügyi rekonstrukciónak, illetőleg az ehhez szükséges kölcsönnek a biztosítása a megbeszélések tárgya, egy olyan hosszú kölcsönrel, amellyel ez alkaommal jelzett célra felveendő kölcsön reparációs fizetés és zálogok terhe alól mentesítessék, amely kölcsönrel az kérdéses, tehát mint az a fen tebbiekből is kivehető, a reparáció és a zálogok kérdésével való kapcsolata folytán meglehetősen komplex.

Az osztrák állapotok szanalásáról szóló jelentésből a népszövetség meggyőződhetett arról, hogy elengedhetetlen az, hogy abba a helyzetbe hozzassék, hogy a maga gazdasági erőforrásait és javait saját állapotja rendezésének céljára igénybe vehesse s felhasználhassa azokat — amint a reparációs zálogok eddig megakadályozták — egy megfelelő külföldi kölcsön biztosítására, illetőleg kontrolálására. Az

Megérkezett a polgármesterválasztást engedélyező miniszteri leirat.

A belügyminisztertől tegnapelőtt Debreczenbe érkezett a leirat, amelyben a polgármester választás kiírását megengedte a kormány.

A leirat a következő:
A szabad kir. város törvényhatósági bizottsága az 1921. évi november hó 11. napján 737—1922. és az 1923. évi április hó 29-én 209—1923. szám alatt az 1920. évi VII. t.-c. 1. §-ának 2. bekezdésében foglalt tilalomra tekintettel, az iránt tett előterjesztést, hogy a városnál megüresedett polgármesteri állás választás után betöltése engedélyezessék.

Tudomás és intézkedés végett értesitem a szab. kir. város közönségét, hogy a m. kir. minisz-

A debreczeni állami főreáliskola első félszázada.

A debreczeni magyar királyi állami Fazekas Mihály főreáliskola első félszázados története fekszik előttünk, az intézet jeles történelmi tanárának: dr. Madai Pálnak tollából. E kis eszmos füzet alapos kutatásnak eredménye, melyet a szerző a mai nyomdai viszonyok-

Ausztria ügyében szerzett tapasztalat hozzáfog járulni ahhoz, hogy a magyar ügyben hasonló megoldás kedvező ítéletre fog találni a népszövetségben képviselt államok kor mányainál.

A kibocsátásnál, illetőleg a bankárokkal való tárgyalásnál a kiküldötték még nem tartanak, bár egyes svájci bankárokkal Kállay pénzügyminiszter már folytatott tárgyalásokat s minden remény meg van arra nézve, hogy a magyar kölcsön egy részét sikerülni fog a svájci piacon elhelyezni. Egyelőre rendezni kell a kölcsön feltételeinek alapjait. Mindenekelőtt a reparációs komisszió kell, hogy foglalkozzék az üggyel és általában a még rendezetlen, vagy a hatalmak között ez ügyre nézve függő kérdések tisztázása azonban hamarosan megtörténhetik, ha sikerül, hogy Magyarország minden pártja igyekezni fog a maga részéről ennek biztosításában közreműködni, fenntartja azt a kedvező atmoszférát, amely ugy a tavasszal a nagy hatalmak, mint most a kisanant államaival a kormány tárgyalásai kapcsán kifejlődésben van.

Ez pedig nem csak az én reményem — mondotta Kállay — hanem a maga részéről Benes ur is úgy vélekedik — és felhatalmazott annak közlésére, hogy az ő meggyőződése szerint a még vitás kérdések rövidesében tisztázhatók lesznek, meg lesz a lehetőség arra hogy a népszövetség a magyar üggyel már a legközelebbi ülésére alkal mával foglalkozhassék.

lerlanács 1923. évi szeptember hó 6-án tartott ülésén — előterjesztésemre és az 1921. évi 34-ik t.-c. 3. §-a alapján megengedte, hogy a szóbanforgó polgármesteri állás, valamint az ennek betöltése folytán esetleg megüresedő más állások is — választás után betöltessenek, azaz a megszoritással, hogy a megválasztottak megbízatala csupán az általános tisztújításig tart.

Budapest, 1923. évi szept. 8.
Kleiner,
miniszteri osztálytanácsos.

A leiratot a főispán tegnap küldötte át a tanácshoz, amely a legközelebbi ülésén dönt a további intézkedések megtétele fölött.

nak megfelelően kellő történelmi érzéssel, az iskola történetének megcsontítása nélkül, nagyon ügyesen sürített össze. Az intézet története kezdődik 1864. évvel, amikor a reáliskola forrongó idők emberei egy olyan tanintézet felállítását sürgették, amelyben az ifjakat a praktikus életnek neveljék.

A debreczeni István-gőzmalom társulat érdeme, hogy becses és gazdag alapítványával megvetette

ez intézet alapját. Kilenc évig vajudott az intézet a polgári iskola és reáliskola-típus közt s kellő szakérők hiányában távolról sem felelt meg a célnak. Anyagi áldozatokkal nem bírta táplálni a tiszántuli egyházkerület sem, míg végre Debreczen város vette kezébe az iskola ügyét és juttatta fedél alá a megkezdett intézményt. Nagy lökést adott fejlődésének az, hogy a kereskedő társulat 1871-ben társulati kereskedelmi iskolát állított fel. A város reáliskolát állított fel és Tóth József kollégiumi tanár az állami reáliskolai tantervet vezeti be. Az intézet 1873-ban alakul meg öt osztályu reáliskolává. 1889-ben a hatodik osztályt állították fel. Ezt vette át hosszú sürgetés után gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter 1891—92-dik tanévben. Az új állami főreáliskola 1891—2. tanévben a VII. és 1892—3. tanévben a VIII. osztállyal bővült ki és nyert új és végleges otthont az 1893-ban felépített mai modern palotájában. A főreáliskola e küzdelmes történetét szépen, de a történelmi hűségnek megfelelően esztelien Madai Pál. Szeretettel emlékezik meg az intézet igazgatóiról, kik minden küzdelmeken keresztül átvezették az iskolát. Ezek voltak: Tóth József, Gelenczei Pál, Fazekas Sándor, dr. Kardos Albert és dr. Zalai János. Kiemeli az intézet tanári karát és végül értékes statisztikát közöl a főreáliskola tanulóiról. — Dr. Madai Pál értékes kulturmunkát végzett. Munkáját jól elvégezte. Tisztelet adassék a főreáliskola volt tanulóitársai szövetségének, mely anyagi támogatásával lehetővé tette, hogy ez a kis házagóptól munka megjelenhessék. — Ennél méltóbban nem róhatták volna le hálájukat intézetük iránt. Dicséret illeti végül Debreczen város és a Tiszántuli egyházkerület könyvnyomda-vállalatát a szép és eszmos kiállításért.

A földművelésügyi miniszter Debreczenbe jön

A földbérlok debreczeni egyesülete igazgató választmányi ülésén elhatározta, hogy saját érdekeik megvédésére meg az ősz folyamán nagy gyűlést tartanak. — Erre a nagy gyűlésre meghívták nagyatyáti Szabó István földművelésügyi minisztert is. A miniszter készséggel ígerte meg, hogy a nagygyűlésre lejön. A nagygyűlés időpontját később állapítják meg.

A korona 0-0305

Zürich, szept. 15. Berlin 0.00004 és háromnegyed, Hollandia 221 és fél, London 25.57, Newyork 5.63, Páris 33.05, Milánó 24.95, Prága 16.92 és fél, Budapest 0.0305, Belgrád 6.10, Bukarest 2.62 és fél, Varsó 0.0021, Bécs 0.0079 és egynegyed,

Irodalom és zene

Cornelia Debrecenben. Rosnyay Kálmán — mint ő nevezi — képeket foglalta Prielle Cornelia életének egyik legérdekesebb epizódját: Petőfivel való találkozását Debrecenben. Mindenki ismeri ezt, hiszen a nagy költőnek ezt a fiatalos felhevülését még az iskolák számára készült életrajzokban is megörökítették. Megértjük, hogy Rosnyay Kálmán pompás anyagot talált benne, amelyet finom érzéssel formált kedvesen ható, színeivel megkapó kortörténet. Hivatottabb ember nem is nyulhatott ehhez a témához, mint Rosnyay Kálmán, aki bátran elmondhatja magáról: ez az én világomból való. Nem csak jól ismeri, hanem szereti is ezeket a kulturális-história alakokat. Hiszen egész élete abban merül ki, hogy kibányásza az értékekben gazdag múltat az anyyira szegény és sivar jelen számára. Prielle Cornelia és Petőfi hamar hamvába hamvadó szerelmének szelíd világánál meglátjuk a régi Debrecen, amely magához vonzotta kivülök Dérnyét, Udvarhelyinét, Jókait, Pákh Albertet: a magyar művészet és irodalom megannyi jelesét. Rosnyay Kálmán valamennyit nagyszerűen állította be darabjába, amelyben nincs semmi bántó anakronizmus, hanem nyelvében és levegőjében egyaránt finoman stílizált kortörténeli hűség. Elvezetett forgatuk ezt a becses kis munkát, amely Rosnyay Kálmán újabb s őszinte elismerést szerzett. A tartalmas, hangulatos darabot méltó könyv-könyvesbe öltöztette a Tóth és Mező szeghalmi nyomdája. De bizonyára akad majd nem egy színpad is, amely ezt a szeretetreméltó színjátékot életre is hívja.

Tengeralatti küzdelem harmincmillió dollár aranykincsért.

London, 1923 aug. Ismeretes, hogy egy német tengeralattjáró a háború alatt az ir partok közelében elsüllyesztette a Lauretie nevű gőzöst, amely harmincmillió dollár értékű aranyrudat s ötmillió dollár értékű ezüstpénzt vitt a fedélzetén. Az óriási kincset buvárok, akik 1918 óta dolgoznak a tenger mélyén, most már csaknem teljesen visszaszerezték. Néhány aranyrudat fekszik már csak a kilencven lábnyi mélységben. Ezeket két hét alatt szintén felszínre fogják hozni. Számuk mintegy harminc. Az ötmillió dollár értékű ezüstpénzt — csupa kétshillinges — már korábban kiemelték.

A buvárok az ugynevezett buvárlándzsával dolgoznak. Ez a lándzsá egy óraszerkezettel van összekapcsolva. Az óraszerkezet a hajón van és amikor a buvárlándzsá megérint valamit, egy mutató kilendül az óralapon. Ha vasat vagy rezet érint a lándzsá, a mutató balra lendül, ha aranyat, akkor jobbra. Minél nagyobb az arany karátszáma, a kilengés annál erősebb. Az óra galvanométerrel van összekapcsolva és egy professzor találmánya, aki 1920-ban hívta fel rá az admirális figyelmét.

A megelőző három év alatt 608 aranyrudat hoztak felszínre, a galvanométeres óra óta azonban 2100 darabot sikerült kiemelni. Mind-egyik rud 5—10.000 dollár értéket képvisel.

Az első évek alatt a buvárok ugyanazokban a lándzsákban hozták felszínre a kincseket, amelyekbe pakolva voltak a hajó elsüllyedésekor. Később azonban ezek a lándzsák elrothadtak és így a rudakat külön-külön kellett kiemelni. A buvárok munkája nehéz és veszélyes, de jövedelmező. Jövedelmező, mert mindegyik harminckettődrészt kapja annak a kincsnek a munkadíjon felül, amit kiemel. Veszélyes azonban azért, mert sokszor kell megbirkóznunk éhes kutyahalakkal. — Mindegyik buvár hosszú kést visz magával le és azzal védekezik, ha a halak támadólag lépnek fel.

Milyen az élet ma Amerikában.

Megélhetés, munka alkalom, egyházi élet, szesztilalom, polgárosítás. — Beszélgetés Dr. Nánássy Lajos amerikai lelkésszel.

Hirt adunk arról, hogy dr. Nánássy Lajos perthamboyi (Amerika) lelkész városunkban időzik. Tizenhét évi távollét után szülő városát jött meglátogatni. Debreczen város szülőtte, a debreczeni kollégium neveltje dr. Nánássy, élelős férfi, friss egészségben, amerikai szemmel nézi a mi magyar viszonyainkat. Munkatársunk felkereste dr. Nánássy Lajos lelkész, akinek kérdéseire lekötözött szíveséggel nyilatkozott az amerikai viszonyokról.

Mi indította Nagytisz eleit urat, hogy ilyen zavaros időkben az újvilágból szegény hazánkat felkeresse?

— A honvágy. Ezelőtt husz évvel mentem Amerikába, három év múlva hazajöttem. Azóta egyfolytában kinn voltam. Látogatásomat a perthamboyi magyarok tették lehetővé azáltal, hogy abból az alkalomból, hogy 15 évi lelkési szolgálatomat a községben betöltöttem, híveim, továbbá az ottani római és görög katolikus egyház hívei het-het száz dollár adtak át nekem, hogy Magyarországon látogatást tegyek.

Milyenek Amerikában a munkaviszonyok, általában a megélhetés?

— A munkaviszonyok nagyon jók. Mindenki pompásan él, dacára annak, hogy a drágaság ott is nagy. A magyar emberek gyárakban, bányákban helyezkednek el, mások a kereskedelmi pályán élnek. Szakiparos nagyon kevés van, ezért ezek nagyon keresettek. Az amerikaiak nincs türelme, hogy 16 éves koráig iskolába járjon, azután 3—4 évig inaskodjon. A szakiparosok nagyon jól is keresnek. Ocsém, Nánássy Kálmán asztalos mester, két évvel ezelőtt ment ki, ma már saját házában lakik a parochia mellett és ma is többet keres, mint én.

— A vilgháború után az Amerikában élő magyaroknak, körülbelül fele vissza vándorolt és elhatározta, hogy szülőföldjén éli le hátra levő napjait. Azonban itt olyan nehéz gazdasági viszonyokat találtak, hogy egy része már visszavándorolt, a másik rész is vissza menne, ha a kvóta törvény nem állná útját. A kvóta törvény szerint a kint élő magyarságnak 3 százaléknak szabad kivándorolnia. Ez ma 5400 körül van és az Amerikába jelentkezők száma meghaladja a 90.000-et. Nincs olyan amerikai magyar, aki valamelyik hozzátartozójának hajójegyet ne küldött volna. Most a visszavándorlás teljesen szünetel, senki sem gondol arra, hogy régi hazájába vissza jöjjön.

Könnyen megy-e az amerikai polgárjog elnyerése?

— Ez bizony nagyon nehéz. Öt évi kint lakás szükséges hozzá. Először ebbeli szándékát be kell jelenteni. Csak az öt év után megy a második papírért. Ekkor vizsgának vetik alá az amerikai alkotmányt. Itt érdekes jelenetek szoktak történni.

Az egyik magyartól azt kérde a bíró:

— Ki volt az a nagy magyar ember, aki itt járt Amerikában is?

Az öreg nem tudja.

A bíró kezdi belevezetni:

— Keresztneve volt Louis.

Az öreg még sem tudja.

A bíró vezet tovább:

— Kos...

Az öreg nem találja el.

— Takarodj innét, az olyan nem érdemli meg, hogy amerikai polgár legyen, aki Kossuth Lajost nem ismeri.

Ennek fölтанuja voltam. Mások meg a felvett állampolgárokhoz beszédet intézett a bíró: Most nem azt jelenti, hogy elfelejtették a régi hazát. Aki nem szereti az anyját, nem szeretheti a feleségét sem...

A háború alatt nem zavarta az amerikai kormány, vagy nép a magyar vagy más idegen nép kultúráját?

— Szó sincs róla — válaszolt dr. Nánássy büszke önértettel. Amerika az emberi szabadság hazája, soha sem éreztették velünk, hogy az eljenség táborába tartozunk. Szabadon mozogunk, jelentkezni nem kel-

lett. Sőt büszkék lehetünk arra, hogy mikor a háborúban és háboru után szén, hűdég vagy más miatt a tanítás Magyarországon szünetelt, Amerikában sokkal intenzívebb volt a magyar tanítás, mint az őshazában.

Milyen az egyházi élet Amerikában?

— Amerikában az állam és az egyház külön áll. Senki kényszer hatása alatt nem áll, hogy egyháztag legyen és adozzon az egyház részére. Mindenki alkothat felekezettel, ha követője van. Így jelenleg 500 felekezet van, a konkurrenca nagy, egyik a másiktól hódítja el a híveket. A magyar reformátusok is 6 különféle felekezethez tartoznak. A többség a német eredetű református egyházhoz tartozik. Egy nagy rész észak presbiterianus egyházhoz.

Vannak, akik a holland eredetű reformációt vallják. Kevesebben a déli református egyházhoz húznak és vannak az episkopális egyházzal kapcsolatban. — Az eddig említett öt felekezet az amerikai egyháztól segítséget kapnak. En egy hatodiknak, a független református egyháznak vagyok híve. A mi táborunk is nagy. Mi az episkopális egyházzal barátságos viszonyban élünk, amennyiben mind a kettő a magyar hitvallásos kalvinista alapon áll. A többi felekezetek hitvallás nélküli felekezetek, ezért a két irányzat közt harcok folynak.

Milyen helyet foglalnak el Amerikában az adventisták és methodisták, akik Debreczenben is erős propagandát fejtenek ki?

Az adventisták fantasztikusak, a világ végét várják. Óriási propagandát fejtenek ki 27 nyelven. Az amerikai józan nép, komolyan gondolkodó emberek, nem támogatják, csak az exaltáltak. A methodisták az anglikánokból váltak ki és módszer szerint gyakorolják a megérett. Kijelentik a gyűléseket előtt, hogy megtértek és újszülettek. Ez komolyabb veszedelem, mert Amerikában első helyen vezetnek. Keletkezésének oka az, hogy mikor Amerika Angliához tartozott, Anglia nem adott püspököt az egyháznak és a methodisták kiharcolták. Ezeket kívül pedig második helyen vannak a baptisták. Harding maga is baptista volt. Az amerikai baptizmus abban különbözik a magyar baptizmustól, hogy ott képzett papok vannak. Sőt a baptisták között a modernizmusnak is sok híve van. Ez abban áll, hogy Krisztus Isten-ségét nem fogadják el.

Hogy vált be Amerikában a szesztilalmi törvény?

— Körülbelül két év óta van meg Amerikában a prohibíció törvénye, de valósággal nem tudnak, de nem is akarnak neki érvényt szerezni. Tudják azt, hogy míg olyan emberek vannak, kik a szesz italhoz vannak szokva, megszerzik. A szeszital gyártókat és csempészeket megbüntetik, de tisztában vannak azzal is, hogy mire a mai generáció felne, már ez meg tud lenni szesz ital nélkül.

A szesz italokat főleg Kanadából csempézik minden fortélyal. Megtörtént, hogy a halottas kocsis ünnepélyes menetben hozott egy koporsót, utána mély gyászban a hozzátartozók jöttek autón. A hár tárt finác óvatosságból felbontotta a koporsót és az tele volt szesz üveggel, sőt a gyászolók autójának alatti is sok üveggel volt. Az Európából jövő hajókról a matrózok csempézik. Ezek éj idején a szeszszel telt hordókat a tengerbe dobálják, a csempészhajók pedig darukkal emelik ki a vízből és így viszik tovább a pálinkát. Amerikában is isznak elegend.

Mi az új elnök véleménye az európai népek iránt?

— Az új elnök, Coolidge teljesen magáévá tette az elhalt Harding politikai nézetét. Amerika nagyon megbánta, hogy beleavatkozott a világháborúba és most az elnök és a nép elve az, hogy bármi történjék is Európában, nem fognak beleavatkozni. Amde rájöttek, hogy a me-

rev állásponttal szakítani kell, mert Európa olyan nagy nyomorban van, hogy nem képes addig talpra állani, míg Amerika nem segíti.

Van-e tudomása Nagytiszleteli urnak, hogy dr. Baltazár Dezső püspök ur Amerikába szándékozik menni gyűjtő utra és milyen remény lehet az amerikai magyarság újabb áldozatkészségéhez?

— Az amerikai nép jó, áldozatkészsége csodálatos, minden héten adakozik valami magyarországi célra. Természetes, a püspök ur által képviselt intézményeket is nagyon szíven viseli és kötelességének tartja azokat minél inkább támogatni. A püspök ur legnagyobb reménnyel indulhat Amerikába, de egy kérdést fel fognak neki vetni, az, hogy úgy tudják, hogy itt egyes osztályok nagyon jól élnek és mi az oka, hogy akik jól élnek, nem akarnak a zsebköbe nyulni és az intézményeken segíteni. Természetesen, mi magyar lelkészek teljes erőnkkel fogjuk segíteni a püspököt nagy utjában.

Hogy tetszik Önnek 17 év után Debreczen?

— Meglep ez a város. Óriási haladást, számos modern berendezéssel gazdagodott. Nagyon sok benne az iskola. De azt tapasztalom, hogy a háború és a forradalom úgy megviselte az embereket, hogy vallásrökösi haladást nem látok náluk.

Dr. Nánássy Lajos lelkész még tovább több apró dolgokról ebeszél. Mindvégig nagyon kedves és lekötözött szíves volt.

Tűz a Neuländer-kocsigyárban.

A kár jelentékeny.

Ma délután fél 5 óra tájban a tüzoltók riasztó kürtjele verte fel a Piac-, Miklós- és Erzsébet-utcaák esendjét. Fél 5 óra előtt kevéssel telefonon értesítették a tüzoltókat, hogy a Neuländer-kocsigyár Erzsébet-utca 28. szám alatt levő telepen kigyuladt a kovácsműhely teteje. A tüzoltóság Boncsik Jenő dr. tüzoltóparancsnok vezetésével egy szerezvényvel vágatva vonult ki a tüzhöz s az rövid idő alatt sikerült elfojtani. — A tűz valószínűleg a kovácsműhely kohójából kipattant szikra következtében támadt. A kipattant szikra lángra lobbantotta a nagy szárazság folytán teljesen kiszáradt gerendákat. A gyár személyzete a tűz kitörését azonnal észrevette s telefonon értesítette a tüzoltóságot.

A gyár személyzete az udvaron felhalmozott kész és javítás alatt levő kocsikat, mire a tüzoltók érkeztek, az utcára szállította, miáltal megkönnyítette a tüzoltók munkáját. A tűz által okozott kár jelentékeny, azonban megtérül, mivel a gyár a Frankfurti Biztosítónál biztosítva volt, amelynek képviselője a tüznél is megjelent s nyomban megindították a kártalanítási eljárást.

A devizaközpont árfolyamai:

Egy darab	Pézt (Vétel)	Áru (Eladás)
Dollár	19700 K	20800 K
Angol font	85600 K	93000 K
Holland forint	7620 K	8060 K
Francia frank	1145 K	1211 K
Svejc frank	3460 K	3680 K
Léva	190 K	201 K
Cseh korona	580 K	630 K
Lel	93 K	106 K
Lira	872 K	927 K
Dinár	210 K	224 K
Német márk	0'002 K	0'004 K
Északi márk	0'0780 K	0'0895 K
Osztrák korona	0'2750 K	0'2970 K
Napoleon arany	69200 K	— K
Dán korona	3600 K	3720 K
Norvég korona	3125 K	3345 K
Svéd korona	6135 K	6465 K
Belga frank	900 K	955 K

Egy új ifjúsági író.

Szondy György „Mécsvilága“.

Benedek Elek, a mai irodalomnak leghívatottabb és legkedveltebb ifjúsági írója, az ő erdélyi magányában, kisbaconi kertjében egy új ifjúsági író fedezett fel, egy ifjúsági író, akit elragadtatással mutatott be nemcsak a *Cimbora* (így hívják a Benedek Elek ifjúsági lapját) olvasó közönségének, hanem az egész elszakított magyarságnak. Egy debreczeni tanárban, Szondy Györgyben, találta fel az ifjúsági író, a magához méltó dolgozóársat, a kinek neve már teljesen összeforrott a *Cimbora* életével, mert alig van szám, amelynek tartalomjegyzéke Szondy Györgynek valamilyen írásművével ne kecsesítene azt a sok ernyű magyar fiút és leányt, akik a Benedek Elek folyton növekedő olvasó táborát teszik.

A mi részünkre, debreczeniek részére nem kellett Szondy Györgyöt felfedezni, hiszen a debreczeni közönség, ha máshonnan nem, a Csokonai-kör felolvasó emelvényéről már kezdett vele megismerkedni, azonkívül azt is tudtuk róla, hogy önálló kötetei is megjelentek az ifjúsági írók egyik-másik gyűjteményében, a milyen a *Zászlónk* diákkönyvtára és az *Erő* című vállalat. Egyik önálló kötete „Mécsvilág“ címet visel, nemrég jelent meg a *Zászlónk* kiadásában. Erdemesnek tartom ezzel egy kissé behatóbban foglalkozni s így Szondy Györgyöt a debreczeni közönségnek is közelebből bemutatni.

A *Mécsvilág* az állat- és növényvilágból vett elbeszéléseket, leírásokat, ismertetéseket foglal magában, számszerint 12-öt. Emlős és madár, hüllő és rovar, fa és fű egyaránt hősei ezeknek a meseformába bújtatott kis műveknek, amelyeknek tartalmát még azzal teszi változatosabbá a szerző, hogy az elbeszélte eseményeket, a leírt jeleneteket hozzákapcsolja a változó évszakokhoz, a virágos tavasztól a sivar télig. — Ezeknek a kis műveknek két nagy erényük van: mindig érdekes tudnivalót közölnek kellemes, vonzó előadás formájában. Szondy a természet világából olyan jelenségeket ragad ki, amelyeket az ember gyermekifjú korától késő öregségéig folyton érdeklődéssel kísért, mint pl. a madarak vándorlását, hüllők, rovarok átalakulását stb. — De mindez nem sokat érne, ha az ismert közléshez nem a mese hangját használná fel, ha nem tudna vonzóan elbeszélni, szemléltetve leírni, ha több-kevesebb humort, az emberen kívüli élőlényekkel való együttérzést nem vegyítene bele előadásába.

Szondy Györgynek van még két negatív jótulajdonsága. Egy-egy kis mesében nem halmoz fel kelletlenül több ismeretet, továbbá nem akar mindenáron moralizálni, az állat- és növényvilágból emberi bölcsességeket kiasztolni. Valami középhelyet foglal el *Tompa Mihály* és *Herman Ottó* között. Erzelmes, mint *Tompa Mihály* az ő *Virágregéiben*, anélkül, hogy erkölcsi prédikátor volna, pontos ismereteket, érdekes megfigyeléseket közöl, mint *Herman Ottó*, de valamivel több tért enged a képzelet játéknak, azonkívül nyelve mesterkétebbül magyar. Általában előadása az irodalmi választékosság és tisztult népiesség mesgyéjén halad.

Szondy Györgynek a „Mécsvilág“-ban összegyűjtött ismeretközlő meséiért, valamint egyéb elbeszélése féle műveiért mi nem ra-

Báró Jósika Samuné levele Kardos Samu dr.-hoz.

Ismeretes az a nagyértékű irodalmi és történelmi munkásság, amelyet *Kardos Samu dr.*, debreczeni ügyvéd és író fejtett ki, különösen *Wesselényi Miklós* báró életének, működésének és kora történetének megírásával.

1905-ben megjelent nagy munkája úgy történelmi, mint irodalmi téren nagy és méltó feltűnést keltett és teljes elismerést aratott. *Rákosi Jenő* gyönyörű, meleghangú levélben üdvözölte az író, aki mindez elismerést valóban meg is érdemelte.

Időközben az író — a történelmi irodalom nagy kárára — elhallgatott, munkásságát felfüggesztette. Most, évtizedek után, a „Világ“ című napilap szerkesztőjének felszólítására, újból megkezdte irodalmi munkásságát s ma már igen érdekes és értékes irodalmi dolgozata jelenik meg a *Világ* hasábjain.

Erre vonatkozóan *Kardos Samu dr.* így nyilatkozott:

— Pár héttel ezelőtt ugyanis felhívást kaptam a „Világ“ szerkesztőségétől, hogy írjak nekik valamit a nagy *Wesselényi* ifjúkori barátjáról, a *Zsibóval* szomszédos községben, vagyis *Szurdukon* lakó néhai báró *Jósika Miklós*ról, a magyar regényírók édesapjáról és a későbbi magyar emigránsok egyik legkiválóbb és az ausztriai házzal szemben örökkön-örökké kiengesztelhetetlen *Jósika Miklós* báróról. Habár nekem az emigráns *Jósika Miklós* életére és különösen külföldön való működésére vonatkozóan az okirat- és levélgyűjteményemben igen sok becses és még teljesen ismeretlen adat és anyag van, én mégis eleget tartottam, hogy ezt az újabb irodalmi vállalkozásomat az ő vérbeli leszármazójának, vagyis báró *Jósika Samuné* szül. báró *Jósika Irén* urnó öngyémeltőségének bejelentsem. Erre a bejelentésemre ma reggel kaptam meg a némes bárónétól az ide hű másolatban csatolt válaszlevelet:

Szurduk, 6/IX. 923.

Igen tisztelt Ügyvéd ur!

Múlt hó 28-ról kelt levelét tegnap véve kézhez, sietek reá válaszolni, nagyon sajnálva, hogy óhajának csak részben tehetek eleget. Kedves nagyatyám és jó mostoha nagyanyám porai hazahozatalának éve és napja emlékből elmosódott, de gondolom, Kelemen tanár (Köszvény), tudni fogja és szívesen közlendé önnel. Én azon időben fekvő beteg voltam, itt falun és nagy bánatomra a végtisztességen nem vehettem részt, ez természetesen családias

jongunk annyira, mint Benedek Elek, de azt szívesen elismerjük és örömmel hangoztatjuk, hogy Szondy Györgyben sokféle képesség és készség található az ifjúsági irodalom sikeres művelésére, hogy Szondy György nem hiába

jellegű volt, mert a mi részünkről helytelen lett volna a nyilvánosság elé hozni, mintegy ünnepeletni az én nagyatyámat, ki akkor már meglehetősen feledve volt; a nagy hazafi, a jeles ró, már csak a családja szívében élt és — az ifjúságban is egy kissé, kik tanultak róla irodalmi történetükben s kiknek most is fényes példát adhatnának az ő hazaszeretettel tündöklő, szép jellemekben gazdag munkái. Az ifjúság nem is volt hálátlan, az első években többször meg is koszorúzta sirját. Miért nem is hozattuk nagyatyám hamvait előbb haza? — fogja talán kérdezni; azt megmondhatom. Áldott emlékü neje, ki özvegysége hosszú éveit tovább is Drezdában, rokonai körében töltötte és szokatlan magas korban hunyt el, kért minket arra, hogy az ő életében ne bolygassuk a sirt, hova eljárnia egyetlen vigasza volt; így tehát bevártuk azon időpontot, míg mindkettőjüket haza hozattuk. A kolozsvári temetőben saját sírkertünkben, mely kriptánkat körülveszi, helyeztük el őket, a síremlékre pedig, melyet nekik emelttünk, *Hegedűs István* tollából egy igen szép költemény van vésvé. Boldogult nagyapámról igen sok munkát olvastam pár évvel ezelőtt, *Deési* adta ki, mondhatom, amit abban családi életéről ir első feleségére (nagyanyámról való tekintettel), nekem valóban rosszul esett; életrajzában nagyatyám nem illette őt szemrehányással, ők békésen váltak el, mit az is bizonyít, hogy jó atyám és fiverei anyjokat és mostoha anyjokat is nagyon szerették és tisztelték; ez mutatja nemde, hogy semmi más ok nem lehetett az elválásra, mint a teljesen különböző nevelés és környezet utóhatása, ez pedig szomorú csalódás mindenestre, de nem character-hiba!

Végezve levelem, szeretném, ha nekem megírná egyszer, hogy tulajdonképpen ismerjük-e mi egymást? Többször leveleztünk már s ön ifjúságát *Zsibón*, vagy annak vidékén töltte, talán volt is nálunk gyermekkorában? Rokonságban van-e az egykor oly bájos és kedves *Katz Eszterrel*? Anyám nagyon szerette őt és gyakran hívta magához, és pedig nővére, *Rózára* emlékezem jobban, kinek esküvőjén is jelen voltam, mint kisleány.

Öszinte hiva

báró *Jósika Samuné.*

*
Kardos Samu dr. — mint már jeleztük — most már megírta a kívánt dolgozatot, amely a *Világban* meg is jelenik.

Kardos Albert.

Piskolty P.
uri szabó üzlete
Kossuth-utca 58. sz.
Elegáns ruhákat saját vagy hozott szövetekből szolid árban készít.

Szörme ruháit
legolcsóbban, a legújabb divat szerint alakítja, javítja és beszerezheti **Kőváry szücsnél**
Placz-utca 42. sz. (Pannonia-udvar.)

A Jótékony Nőegylet közgyűlése.

A debreceni Jótékony Nőegylet most tartja rendes évi közgyűlését, amelyre az elnökség a következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívó a Jótékony Nőegylet szeptember 18-iki közgyűlésére. A Jótékony Nőegylet szeptember hó 18-án, azaz kedden délután 4 órakor tartja meg árvaháza helyiségében ezévi rendes közgyűlését, melyre a Nőegylet tagjait ezuton is tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat: 1. Az 1924. évi költségvetési előirányzat jóváhagyása. — 2. Az 1923. évi zárszámadás előterjesztése. — 3. Árvaházunk ügye. — 4. Árvaházi telek bérleti szerződésének jóváhagyása. — 5. Üresedésben levő választmányi tagsági helyek betöltése. — Indítványok, előterjesztések.
Debreczen, 1923 szept. 16.

Fráter Erzsébet
nőegyleti elnök.

Posztó-üzlet.
A legolcsóbb bevásárlási forrás.
Pontos kiszolgálás.
Silberstein és Adler
Kossuth-u. 2. Városházépület.

Oszti campagne.

Az alföldi gazdának beszámolt már a kalászos s ha nem hozott is rekordtermést, mégis elég kedvező volt az időjárás, hogy a hozammal meglegedve lehessen; nem mondhatja azt, hogy a kapás növényből kielégítő eredményt várhat. Kilenc heti esőnélküli kánikula megsorvasztotta a burgonyát és tengerit, de meg a szőlőt is, főképen ha az dombon van, az utolsó kiadó eső már azokon nem segített.

Szélteben vágják a kiszáradt csutkát és assák a mogyoró nagy-ságu burgonyát s ha Szabolcs megye — ahol még kellő időben esőzések voltak — nem kecsesítne jó burgonyatermésével, az ország szegény népe kemény télnek nézne elébe.

A gyenge tengeritermés okozza a szalonna és zsír ugrásszerű emelkedését, bár a nagy áremelést indokolva nem tartható, mert az ideai rossz tengeritermés a jövőbeni hizlalást terhelheti, mellette szólhat csak pénzünk devalválása, melyhez még hozzájárul a spekuláció vad hausja.

A nagy és hosszú szárazság következtében, a nagy szőlőterméshez jogosult volt remények, melyen alászálltak. A dombokon fekvő szőlő levelei megsárgultak, a bogycsók élőképességüket elvesztve, összezsugorodtak; de az alföldi szőlőkben is a szőlőbogycsók se fejlődhetett ki rendesen, a héja megkeményedett; ezen a bogycsók fejlődési processzuson az utóbbi idő se segíthetett már s így mennyiség-növekedés nem várható. De nincs kár, amely haszonnal nem jár, mert az idén oly minőségre van kilátás, mely a 921. és 922. évi termés cukortartalmát, vagyis szeszfokát felülmulhatja, mihez alapos kilátás biztat.

Míg a terménynek árait a budapesti tőzsde igazítja, a bor ára most lokális jellegű, ha kivétel dolgában a kormány előkészítő munkáját sikeresen hajtja végre még kellő időben, a szőlősgazdáknak is lesz szüretjük, mert ha az idén nem is, a tavalyi borértékesítő viszonyok megmaradnának, úgy a magyar gazdaság ezen világhírű ágazata csődbe jut s mehet a szőlősgazda — krumplit kapálni.

Gy.

Legszebb
divatingek
kaphatók
HERMAN ÉS FRIEDMAN
Placz-utca 10. Bikával szemben.

HIREK

Tájékoztató.

1923 szeptember 16.

Csokonai-színház: Délután 3 órákor: Marinka, a táncosnő. Este 8 órákor: Bajadér.

Uránia mozgó: 3, 5, 7, 9 órákor: Maciste új kalandjai.

Vigszínház-mozi: 3, 6 és 9 órákor Lengyelvér.

Apolló mozgó: 3, 5, 7, 9 órákor: A kövér Don Juan.

Me. cor mozgó: 3, 5, 7, 9 órákor: Orleánsi szűz.

Munkás-Otthon: Tánc vizsga.

Városi muzeum nyitva vasárnap

délután 9-12-ig, d. u. 2-4-ig.

Városi képtár nyitva nyitva

vasárnap d. e. 10-ig.

1923 szeptember 17.

Csokonai-színház: Este 8 órákor

Cigánybáró. A) bérlet.

Uránia mozgó: 7 és 9 órákor:

Uj műsor.

Vigszínház mozgó: 7 és 9 órákor

Uj műsor.

Apolló mozgó: 7 és 9 órákor:

Uj műsor.

Országos vásárok tartatnak:

Szept. 17. Fehérgyarmat, Kál, Kő-

telek, Körmen, Magyaróvár, Me-

zőkeresztes, Tiszacsege, Tokaj.

Szept. 18. Bicske, Pápa.

Szept. 19. Bicske, Ikervár

Szept. 20. Hajdúhadház, Juttó

Szept. 21. Csenger

Szept. 23. Békés, Dunavecse, Ér-

sekvadkert, Karcag, Kecskemé, Mo-

nor.

Vasárnapi istentiszteletek sor-

rendje a református templomokban.

Nagytemplomban délelőtt 10 órá-

kor prédikál dr. Nánassy Lajos

amerikai ref. lelkész, délután 5

órákor Ury Ferenc segédlelkész. —

Kistemplomban délelőtt 9 órákor

predikál dr. Révész Imre lelkész,

délután 11 órákor ifj. Csánki Ben

jamin segédlelkész, délután 3 óra-

kor gyermekistentiszteletet tart dr.

Bötykös Béla segédlelkész. — Kos-

suth-utcai templomban délelőtt 10

órákor prédikál Szele György lel-

kész, délután 5 órákor vallás-

os ünnepély. — Arpádtéri tem-

plomban délelőtt 10 órákor prédikál

Gábor András segédlelkész, délu-

tán 3 órákor gyermekistentisz-

teletet tart Peleskey Sándor segéd-

lelkész. — Ispoltáyi templomban

délután 10 órákor prédikál Molnár

Ferenc lelkész, délután 3 órákor

gyermekistentiszteletet tart Papp

Imre segédlelkész. — Szegényház-

ban délelőtt 10 órákor prédikál

Uray Sándor lelkész. — Homok-

kerthben délelőtt 10 órákor prédikál

Csúry István vt. lelkész. — Nyilas-

telepen délután 5 órákor gyermekis-

tentiszteletet tart dr. Bötykös Béla

segédlelkész.

Tanyai istentiszteletek: Nagyse-

rén dr. Boér Károly vallásnár,

Pacson Kántor József vt. lelkész.

Vasárnapi iskolák. Diakonissza-

Otthonban Ispoltáyi-telep, délelőtt 9

órákor; Széchenyi-utca 4. sz. a pa-

rochán délelőtt 9 órákor; Dóczy-

intézetben, Kossuth-utca, délelőtt 9

órákor; Leány-utcai iskolában dél-

előtt 9 órákor; Növegyleti Arvaház-

ban délelőtt 9 órákor; Csapóker-

tyi iskolában délelőtt 9 órákor; Csap-

ócai iskolában délelőtt 11 órákor;

Homokkerthi imaházban délelőtt 11

órákor; Egyháziéri fiúiskolában

délután 11 órákor; Pacsirta-utcai

fiúiskolában délelőtt 9 órákor.

A Konfirmált Leányok Szövetsé-

gének összejövetele vasárnap dél-

után fél 4 órákor a Fűvészkerti-utcai

fiúiskola 6. sz. tantermében tar-

tatik.

A Debreczeni Keresztény Ifjúsági

Egyesület rendes heti összejövete-

lét Kollégium földszint 4. sz. a. dél-

után 5 órákor tartja.

A Kálvinisták Templomegyesülete

vegyes énekkarának tanulási órái

helenkini csütörtökön tartatnak a

kollégium ének- és zenetermében.

Este 7-8-ig a hölgyek, 8-9-ig a

férfiak részére. Új tagok jelentke-

zését ugyanakkor és ugyanott elfo-

Kereskedők adója nagy lesz.

A magyar embernek az adó-fizetéstől való idegenkedése nem — mint sokan mondják — alap-természete, hanem belenevelt haj-lama. Ennek eredete a szomorú emlékü Bach-korszakból származik, amikor az osztrák uralom cseh csatlósai sportot űztek a polgárságnak minél nagyobb mérvű, igazságtalan megadóztatásából, a magyar ember viszont virtust csinált abból, — és ez már alapter-mészete —, hogy az erőszaknak ellentállva, a fináncot becsaphassa, adót ne fizessen. Ez a rossz szokás úgy a pénzügyi hatóságok, mint az adóalanyok körében apá-ról-fiúra szállott. Az adóalanyok könnyen megérthető okokból arra törekedtek, hogy igazi jövedelmüket eltitkolhassák, a pénzügyi kö-zegek ellenben köteleességszerűen igyekeztek minden rendelkezésük-re álló eszköz felhasználása mel-lelt kutatni, kipuhatolni az adó-zók jövedelmi forrásait. Így ke-ltek azok az aránytalanságok, amelyek az adókiivetéseknél nap-rénden voltak; egyik fél megkö-zelítőleg sem fizetett annyi adót, mint amennyit teherviselési ké-pessége megbírt volna, a másik ellenben anyagi erejét messze tu-lhaladó adóval terheltette meg.

Akiknek alkalmuk volt az adó-felszólamlási bizottságok mükö-dését figyelemmel kísérhetni, meg-győződhettek arról, hogy az utóbbi időben a helyzet sokat javult. — Ezek a bizottságok minden olyan esetben, amikor az adózó fél való-ságos jövedelméről törvénsze-rűen elfogadható adatokkal adott számot, legteljesebb igazsággal jártak el és legtöbb esetben jelen-tekenyen leszállították az adóki-vetők előirányzatát.

Az új adótörvény a helyzetet jelentékenyen megkönnyítette, mert azok a kereskedők és általá-ban mindazok, akik üzletük for-galmáról, vállalkozásukról, haszon-hajtó foglalkozásukról a kereske-delmi törvényben előírt módon szabályszerű könyveket vezetnek és vagyoni állapotukat és elért jö-vedelmüket mérleggel és eredmé-ny kimutatásával igazolják, minden hosszabb tárgyalás, alku-dozás nélkül elérhetik igazságos megadóztatásukat, azok ellenben, akik ilyen szabályszerű igazolást nem tudnak, vagy nem akarnak előmutatni, kiteszik magukat an-nak, hogy kétszer-háromszor any-

nyi adóval rovatnak meg, mint hasonló jövedelmű azok a kartár-sai, akik a szabályszerű könyv-vezetéstől nem sajnálják az időt és fáradságot.

Különösen fontos a könyvveze-tés most, amikor 5-ös, 20-as sorozó számok adójukat automatikusan jelentékenyen emelni fogják. Aki-nek pl. 1921. évi adója 100,000 K volt, az 1922-ben ennek ötszörösét, 500,000 koronát, 1923-ban husz-szorosát: kétfélmillió koronát fog fizetni. Sőt bekövetkezhetik az is, hogy pénzünk romlása a sorozó számok emelését fogja eredmé-nyezni. Aki ellenben rendelkezik szabályszerű bizonyító adatokkal (könyvvezetés), tárgyalás kitéz-ését kérheti és ha előterjesztett bi-zonyítékai, vagyis szabályszerűen vezetett könyvek, mérleg- és eredménykimutatás, megfelelnek a tör-vényes kellékeknek, nem a sorozó szám eredménye, hanem a tör-vényben előírt skála szerinti adó-megállapítást érheti el.

Legmegfelelőbb bizonyíték a kettős könyvvezetés. Az a Ufogás, hogy külön könyvelő alkalmazása nem fizeti ki magát, nem helyt-álló, mert mindenki, aki haszon-hajtó foglalkozást űz, köteles üz-let számvitelét rendben tartani. Könyvelni, különösen a kereske-dőnek, tudnia kell. Annak a ke-reskedőnek, aki pénztárkönyvet, hiteltételek bejegyzésére szolgáló előjegyzéket, adószók és hiteltézők számlakönyvet vezet, kevés fáradsággal megtanulhatja a kettős könyvvezetést, ehhez csupán egy napló és főkönyv szükséges. A segédkönyveinek adatait havi ne-hány órai munkával elkönyvel-heti és így anélkül, hogy külön könyvelőt alkalmazna, minden különösebb fáradság nélkül eleget tehet a törvényes követelmények-nek.

Szerencsétlen hazánk újraépi-tésének szüksége megköveteli, hogy mindenki annyi adót fizessen, amennyit teherviselési ké-pessége elbírt. Ez minden magyar állampolgárnak hazafias kötelessé-gé. Az új adótörvény rendelkezé-sei olyanok, hogy a valóságos jö-vedelmét eltitkolni nem lehet s aki erre törekszik, eltekintve a súlyos bírságoktól, annak teszi ki magát, hogy adója jelentékenyen ma-gasabb lesz, mint amennyi észinte bevállalás és szabályszerű igazolás mellett terhére kiróvatának.

Eljegyzés. Szakál Mancika (Nyirbogat) és Weisz Ferenc (Fegyvernek) jegyesek.

Filharmonikus zenekar a zene-dében. P. Nagy Zoltán, a Zene-iskola nagy ambícióju igazgatója, közölte a tanácsal, hogy a vá-rosi Zeneiskolában a fuvó és klá-rinét hallgatóságából filharmonikus zenekart akar szervezni. Aki a tanfolyamokra beiratkoznak, — tandíjat nem fizetnek.

SZŐRMEÁRUK

javítása, alakítása a legújabb divat szerint és szakszerűen készül a

Lipcsei szőrmeáruházban

Arany Bika-épület, Jósef királyi herceg-utcai oldalon.

Kohn Sándor, szücsmester

Olcsó Cipőkrémet

vásárolhat

Franknál, Csapó-u. 11.

A közönség az adófelszólamlási bizottság előtt. A városi tanács átiratot intézett a pénzügyigaz-galósághoz, melyben kérte, hogy az adófelszólamlási bizottság ülé-seire az érdekelt feleket meg-hívja. A pénzügyigazgatóság és tanács kívánságát teljesítette s most már minden adózó felet megidéznék saját ügyének tár-gyalására.

A városi jeggyár versenye. A vá-góhídon levő jeggyár hiányos fel-szerelése miatt nem tudott verse-nyezni a Debreczenben lévő másik jeggyárral. Vágó Vince dr. igaz-gató a minap előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a vágóhídi jeggyár mellé építtessen raktárt, melyben a kész árut felhalmozhatják. Kérte egyben a gépház épületének és gép-berendezések kijavítását is. A vá-rosi tanács a jégraktár építését el-rendelte, míg a gépház javítását csak tervbe vette. Előbb a szüksé-ges anyagok beszerzésére kérnek költségvetést.

Kétfélmillió hitel a járványkórház javítására. A városi tanács a jár-ványkórház kijavítását még a nyár elején elrendelte. A közbejött sztrájk-ök és az anyagdrágulás folytán a megszavazott összegből a munkálat-ök nem telnek ki, ezért a mérnöki hivatal előterjesztésére 2 millió ko-ronás hitelt kellett engedélyezni.

A közúti rendbehozatala. A vízvezetési közutak a sok haszná-lat folytán javarészt elromlottak, úgy hogy a vízvezeték igazgatósága azok sürgős kijavítására kért felhalmozást. A városi tanács egymillió koronát engedélyezett a közutak javításához szükséges anyagok beszerzésére és a munká-latok megkezdésére.

A Kossuth dalkör és a Függet-lenségi Kör egy határozott, hogy Kossuth Lajos születésének évfor-dulóját ezután minden évben szept. 19-én együttesen ünnepli meg s e rapon a Kossuth szoborra koszorút helyez. Ez idén az ünnepély lefo-lyása a következő lesz: Szeptember 19-én, szerdán délután 4 órára a Kossuth dalkör és Függetlenségi Kör tagjai zászlók alatt a Kossuth szoborhoz vonulnak. Ott a dalkör Szabó Lajos karnagy vezetésével hazafias dalt énekel. Aztán a Füg-gelenségi Kör részéről dr. Pongor János ügyvéd, a kör tükára az ün-nepélyt megnyitja. Ezután Nemes Sándor, a Kossuth dalkör ügyvezető alelnöke a szoborra koszorút helyez a Kossuth dalkör és a Független-ségi Kör nevében. Ezt követően Pe leskey Sándor szónor, segédlelkész hazafias költeményt szaval. Végre az ünnepély a Kossuth dalkör a Nemzeti Hírszkegy elnöklésével zárja be. Kérjük a közönséget, — hogy a szabadság apostolának, Kos-suth apáknak szentelt ezen Kos-suth-kultuszú ápoló ünnepségen minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek. Hazafias üdvözlé-tel az Elnökség.

A földadó. 1923 október 31-ig le-het fizetni 30,000 koronás aron. — Igyekeztek mindenki ez idő alatt be fizetni.

Minden gazda csávázzon az üszög ellen. Közéledik a buzavetés ideje. Sok kisgazda még mindig könnyen veszi a vetőmag kezelé-sét. Nem válogatja meg, nem tisztítja ki az idegen magvaktól. Nem csávázik az üszög ellen. Így aztán aratáskor konkolyt, szemetet arat, vagy buzája csupa üszög. — Ilyenkor megnyugszik abba, hogy az Isten csapása. Statisztika bizo-nyítja, hogy az elmúlt évben is tíz és fél milliárd korona kár volt a Tiszántúlon az üszögért. Ez el-kerülhető, ha a vetőmagot beolt-juk, vagyis csávázzunk. Erre leg-egyszerűbb mód az, hogy 2%-os rézgáic-oldatban megmossuk a ve-tőmagot. Ennek jobban bevált a „Klorol”, mely a Kamara hivata-lában (Piac-utca 9.) beszerezhető.

Reméljük, mindenki méltányol-ni fogja Az Újság nagy áldozat-készségét, mert egy jelentős anya-gi haszonról mond le, csak hogy vidéki olvasóközönségét minden tekintetben kielégítse és a legjobb napilapot adja.

A III. kerületi választás. A fővárosi és helyi sajtóban elterjedt az a hír, hogy Jánosi Zoltán mandátumát nem semmisítik meg. — Beavatott helyről arról értesülünk, hogy a bíráló bizottság jelentése már a Ház asztalán fekszik és pusztán technikai okokból kerül csak a következő ülészek elé. Így a III. kerületi választásra november hó folyamán okvetlen rákerül a sor. Mint értesülünk, a fájvédők csoportja, míhelyt a választást kiírják, feltétlen jelöltet állít. A debreczeni mandátumért így 4 jelölt fog verkedni.

Csapó István temetése. Nagy részvét mellett temették el ma délután 5 órakor a tragikus véget ért Csapó Istvánt. A gyászoló családon kívül ott voltak régi iskolatársai, barátai, a reáliskola néhány tanára, köztük Kardos Albert ny. igazgató, az egyetem bölcsészeti karát dr. Láng Nándor egyetemi tanár s több bölcsészethallgató képviselte. Az elhunyt fölött Molnár Ferenc ref. lelkész tartott igazán szívőből fakadt, tiszta keresztényi szeretetből és megértéstől sugallt beszédet. — Csapó István meghitt barátai nevében Kardos László tanár beszélt, néhány tömör szóval rámutatva az elhunyt értékes költői működésére is.

Már szüretnek. A debreceni kertekben már szüretnek. Előszüret az a góhért szedik és szűrik most. A góhért már megérett, le kell szedni, mert az őszi szőlőkre még sok idő kell. Így is sok kár van az idejé termében. A moly még mindig grasszál. Most jön a harmadik moly eresztes, mely az őszi erdei szőlőben garázdálkodik. Ha eső jön, az erdei szőlő üvegesedik és jól beérik. A góhért most ára most 800—1000 korona körül mozog. De csak privátok veszik kis létszámban.

Letaroztatott szabóság. A Szédlák és Vámos ismert debreceni nagy szabócéggé műhelyében dolgozó szabóságát Lippai János szabóság vezetőjével és buzdítására a napokban azzal a követeléssel álltak a cég vezetője elé, hogy a műhelyben dolgozó Papp János szabóság vezetőjével azonnal bocsássa el. A segédek e terrorisztikus fellépésüket azzal magyarázták meg, hogy oly segéddel, aki a szabósztrájk idején lovból dolgozott, egy műhelyben nem dolgoznak. Papp Jánost a cég el is bocsátotta a munkából, aki jeleztést tett a segédek követeléséről a rendőrségen, ahol azonnal megindították a vizsgálatot, amely Lippai János letaroztatásával végződött. Lippait magánosok elleni erőszak vétsége miatt vette őrizetbe a rendőrség és internálása tárgyában előterjesztést tesz a kerületi rendőrfőkapitányságnak.

Értesítés. Értesítjük villamos áram fogyasztó közönségünket, — hogy folyó hó 17-én, hétfőn, a Széchenyi-kertben, Tisztviselő-telen, Csapó-utcán és ezek környékén egész nap reggel 6 órától hálózatunkon végzendő javítási munkálatok miatt nem lesz villamos áram szolgáltatás. Világítási vállalat.

Elütötte a villamos, de semmi baja sem lett. Ma délelőtt 11 óra tájban majdnem végzetessé váló szerencsétlenség történt a rendőrségi palota előtt. Az 1. számú villamoskocsi teljes sebességgel haladt a Kossuth-utcai végállomás felé, a mikor egy 10—12 évesnek látszó fiú került a sínre elé. A kocsi vezetője azonnal befékezett, de már nem tudta megelőzni, hogy a fiú a kocsi elé ne üsse. A tékezés azonban olyan erős volt, hogy a gyermeket csak 1—2 méterre hengergette maga elélt és akkorra sikerült a kocsi megállítani. A fiút bevitték a rendőrségre, ahol Balkányi Emil ügyeletes orvos megvizsgálta, de a gyermek semmiféle külső, vagy belső sérülést nem talált. A gyermeket kihallgatása után hazakísérték szüleinek Kul-utcai lakására.

Ház, földszintes, magános, leg-alább négyszobás, közel a Piac-úchához megvételeire kerestetik. Bő-vebbet Radónál Piac-u. 30. I. em,

KÖZGAZDASÁG

A buza ára ma nem emelkedett.

Budapest, szept. 15. A mai terménytőzsdén csendes forgalom mellett az árak tartottak maradtak. Buza 1000 koronával olcsóbbodott, a forgalom csekély. Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavidéki 93500—94000, — egyéb

93—93500, 79 kilós tiszavidéki 95—95500, egyéb 94500—95000, rozs 64500—65000, tak. árpa 59000—63000, sörárpa 67500—70000, — köles 75—75500, zab 60—62000, tengeri 69—70000, repce 145000—50000, korpá 40500—41000.

Két regényfolytatás egyszerre az Ujságban. Az „Ujság”, a fővárosi és vidéki közönség kedvelt napilapja, újítással lép meg a vidéki olvasóközönséget. Külön ujságot szerkeszt vidéki olvasók számára, kihagyja belőle mindazokat a közleményeket, amelyek természetük szerint csak a fővárosi olvasóközönséget érdeklik, s helyükben egy elsőrendű, izgalmas, fordulatosban gazdag, elejétől végig érdekfeszítő angol regényt közöl folytatásokban. A vidéki olvasóközönség bizonyára

örömmel fogadja az élvezetes, lebilincselő olvasmányt. A másik regény, amelyet folytatásokban közöl az Ujság, „Sándor bácsi”, Rózsa Sándornak, a legendás híru betyárnak élettörténete eddig még sehol meg nem jelent romantikus kalandjait, amelyeket színes képekben tár elénk Krudy Gyula mesteri tolla, eredeti kútfők és hivatalos okiratok nyomán.

Nőidivat szalonomat a Püspöki palotából Ferencz József-ut 38. sz. alá helyeztem át, Kovács és Társa (volt Demetrovicsné és Kovács).

Diszitetlen női kalapok

22,000 K-tól nagy választékban

SZÉLL GERGELYNÉL Piac-u. 63. :: Telefon 11-11.

Jablonszkyne szőnyeg-és gobelinszővő tanfolyamán új tanítványokat felvesz. Mindennemű szőnyegfonalak, Iparművészeti szőnyegtervek és egyéb képzések jutányosan beszerezhetők József kir. herceg-u. 40. szám alatt.

Cowerko, Berbery gyapjuszövetek és nyári mosókélmék óriási választékban meglepő olcsón

BIHARI ZSIDOMOND posztóüzletében Piac-utca 16. Alöldi Takarékpénztár. Elegáns férfiruhák legújabb divat szerint mértékben készülnék.

Raye vejevr kabátira, csikos ájak, costum-különlegességek

Bécs, Páris, London újdonságai megérkeztek Fischer Adolf és fiai céghez.

AZ UJSÁG

„ujtással lepi meg olvasóit!

Kihagyjuk vidéki példányainkból mindazokat a közleményeket, amelyek kizárólag budapesti vonatkozásúak. Ezek helyett mindennap közlünk közérdekű cikkeket és egy

szenzációs regényt folytatásokban

Célunk vidéki olvasóink igényeit fokozott mértékben kielégíteni.

Mindennap vegye meg a legjobb budapesti ujságot, „AZ UJSÁG”-ot.

Őszi divatkesztyük megérkeztek!

Schön Sándornál keztyű, kötszer és orvosi műszertár

Piacz-utca 14. szám. Telefon 11—55.

Szilágyi Jenő

értékpapirkereskedő Debreczen, Csapó-utca 19. szám.

Telefonszám: 5-66.

Helybeni takarékpénztárak és bankok részvényeinek árfolyamai:

	Pénzárfolyam 1 drb	Áruárfolyam 1 drb
Debr. Első Takp.	18,000	19,000 K
Debr. Ipar- és Keresk. Bank	—	— K
Alöldi Takp.	4,500	5,000 K
Debr. Takarékpénztár és Hitelintézet	2,000	2,500 K
Általános Forg. Bank	7,500	8,500 K
Debr. Gazdák Bankja	600	1,000 K
Gazdasági Takp.	—	— K
Közgazd. Bank és Váltóintézet	5,000	5,500 K
Debr. Hitelbank.	300	1,000 K

Vételi és eladási megbízásokat a fenti papirokra ügyfeleim részéről d. e. 8—12-ig és d. u. 2—6-ig elfogadok.

A budapesti áru- és értéktőzsdén hivatalosan jegyzett értékpapírok vételére és eladására megbízásokat elfogadok.

Garantálom a legelőnyösebb kiszolgálást.

TÜKÖRGYÁRTÁS

mindentelre új tükrök készítése régi tükrök újraböntése

Csapó-utca 19. szám.

Debreczenul Orvosi-és Tükörgyártó.

Szücsműhelyemet

Piac-utca 30. alól Batthyányi-utca 2. alá helyeztem

Adler Jenő, szücsmester.

A Debreczeni Első Takarékpénztár e hó 24-iki rendkívüli közgyűlésén fogja alaptőkéjének felemelését elhatározni. Ertesülésünk szerinti az igazgatóságnak az a javaslat, hogy az intézet jelenlegi 75 millió koronás alaptőkéje emeltesse fel 325 millió koronára, oly módon, hogy a kibocsátásra kerülő 175 ezer drb. új részvényből 150 ezer drb. 1:1 arányban 6000 koronás árfolyamon teljesen költség és kamatmentesen a régi részvényeseknek ajánlatsékkal fel átvételre, míg 25 ezer drb.-ot 10 ezer koronánál nem alacsonyabb áron az igazgatóság szabad kézből értékesít. E kibocsátás után a takarékpénztárnak 325 ezer drb. 500 kor. névértékű részvénye lenne, de az igazgatóság javasolná fogja, — hogy a tartalékalap terhére minden részvény után egy új részvényt kapjanak ingyen a részvényesek s illetve, hogy a 325 ezer drb. 500 koronás részvények a tartalék-alap terhére 1000 koronára bélyegeztessenek felül. Ezen transzactió után a Debreczeni Első Takarékpénztár alaptőkéje 325 millió, nyílt tartalék-alapjai pedig 1 milliárd és 5 millió koronát fognak kiteenni.

A bikatelep buzáit szeptember 25-ig be kell szállítani a „Futurá”-hoz, amely mindig olyan előzékeny volt a gazdákhöz. Minden buzaszállító előzetesen a Mezőgazdák Hitel-szövetkezetében cédulát kérjen és azzal szállítsa be a buzát.

Tanítók gyűlése. Református tanítótestületünk f. hó 17-én délután 4 órakor az egyháztanács teremben tartja meg ez iskolai évben első gyűlését. A 11 pontból álló tárgysorozat között van a tagsági díjak fel-emelésére vonatkozó javaslat, továbbá a tisztújítás is.

A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei. Tudomására hozzuk azon igényjogosultaknak, akik már a kedvezményes szénjárásdíjukat átvételére értesítést kaptak, hogy a szén hazafuvarozását is vállaljuk, még pedig a belsőre 10 mázsánként 10,000 koronáért, 5 mázsánként 6000 koronáért, a város külterületére pedig 10 mázsánként 12,000 kor., 5 mázsánként 7000 koronáért. A fuvarozásra előjegyzéseket, illetve befizetéseket elfogad Nagy Károly Máv. titkár ur az állomási raktárunknál levő irodánkban.

Vetőmag buza crediti nemesített még kapható a Gazdasági Egyesületben (Piac 61.)

Szüreti mulatság a Royalban ma, vasárnap, este 8 órától reggel 4 óráig. Belépő-díj 750 korona és a vígjelmű adó.

Ösmeretséget keres fiatal tisztviselő intelligens szolid, csinos fiatal leánynak szórakozás céljából. Há-zasság lehetséges. Levelt „Discretio” jellegre kiadható kér. 1030

Aranyat, ezüstöt, brilliánsat, hamisfogat legmagasabb áron vásárol: Stassik és Blattner, Csapó-utca 12. szám.

Kész és felolgozatlan szörme-árú Klonda szücsnél, Werbőczy-utca 2., Iparkamara. Telefon 1425.

Ingyen utazhat Budapestre, annyit megakarit, ha vászon-szővet-, menyasszonyi kelengye-és egyéb rőtősarú bevásárlásánál felkeresi Sarkadi Rudolf kézmű-áruházát (IV. Fővám-tér 3.). Fel-hívjuk egyébként olvasóink figyelmét a cég mai számunkban megjelent hirdetésére.

Tisztelettel értesitem a butor vevő közönséget, mivel-élt háló-, ebédlő-, konyha-butort megvenné, egy fillér-jébe sem kerül, tekintse meg Balint Sándor butor raktárát. Kossuth-utca 5., Gambrinus átjáró alatt. Névre tessék ügyelni!

SZÍNHÁZ

A Csokonai-színház műsora:

Vasárnap délután: **Marinka**, a táncosnő; este: **Bajadér**.
Hétfő: **Cigánybáró**. A) bérlet.
Kedd: **Hol a férjem**. B) bérlet.
Szerda: **Sybill**. C) bérlet.
Csütörtök: **Sybill**. D) bérlet.
Péntek: **Sybill**. C) bérlet.

Cigánybáró. Strausz János gyönyörű, szép muzsikájában gyönyörködött szombaton este a Csokonai-színház közönsége. Az előadás nagyon jó volt, zökkenés nélkül ment minden. A buzgó szereplőket több ízben a nyíltszinen megtapsolták. Timár Ilja gyönyörű szép csengő szopránnal énekelte a cigányleányt. Sokat ígérő volt az új náiva, Szabó Gizi a zsupán leánya szerepében. — Halasiné, mint mindig, most is pompás figurát csinált. Jó volt Voith Ilonka. Ez estén mutatkozott be Bárdonyi az új tenorista. Játéka nívós, nem nagy terjedelmű hangjával jól tud banni. A zsupánt ötletesen alakította Csolnaky Gyula. Jók voltak még Soós, Virágháty és Kropachi. A toborzó-táncban különösen kitűnt Rajz Ferenc, aki Bordy Bellával, mint kitűnő magyar táncos mutatkozott be. A közönség gyönyörködött pompás, tüzes magyar táncukban s megismételték velük. A kórus jó betanítása dícséretet érdemel. Ugy ez, mint a zenekar pompás vezetése Müller Mátyás érdeme. Ez estén Müller ismét fényes tanujelét adta kiváló karnagyi tehetségének. A katona zenekar gyönyörűen muzsikált. A szép rendezés Unger izlését dícsérte.

A színházi iroda hírei: Vasárnap délután **Marinka** a táncosnő kerül színe a színházban. Ebben a sláger operettben Timár, Kovács Terus, Unger, Soós és Markovics csodás játéka mesébe illő! Ha jól akar mulatni, okvetlen nézze meg ezt az előadást.

Vasárnap este a Bajadér!! — A fővárosi szakértők is az elismerés pálmáját nyújtották a szereplőknek csodás játéukért. Az igazgatóság a közönségnek óhajt örömet szerezni, mikor műsorra tűzte Timár, Kovács T., Markovics, Unger és Soós felléptével a legszebb operettet.

Hétfőn Cigánybáró. A szombati tombolva tapsoló közönség is teljes mértékben elismerte hogy ily tökéletes operai együttes, mint Debreczenben, vidéken nincs. — Okvetlen váltsa meg jegyét e klasszikus előadásra.

Uránia. Maciste kalandjai, ma utoljára.
Hétfőn: **Erősebb a szerelemnél**, amerikai dráma, a budapesti Corvin-színház slágere.

Kacagó vigest ma az Apollóban „Meteor” mozgóban vasárnap **Orleansi szűz**, történelmi világszláger két rész egyszerre. Jegyelővétel.

Mia May főszereplésével a Szerelem vására hétfőn az Apollóban.
A Színház és Mozi legújabb száma szombaton este jelent meg. Az elevenen szerkesztett kis lap tartalmazza a Csokonai színház heti műsorát és színlapjait, színházi, mozi és sporthíreket és érdekes színházi pletykákat. A lap a színházban és mozikban a jegyszedőknél, valamint az összes utcai árusoknál és trafikokban kapható. A 16 oldalas szám ára 400 korona.

Megjósolja tíz pesti színész és színésznő jövőjét a Színházi Élet ma megjelent új száma. Ince Sándor népszerű heti lapja e héten vasikos könyv, tele a legszenzációsabb cikkekkkel, képekkel, izgalmas ripor-

tokkal. Szép Ernő, Szenes Béla, Harsányi Zsolt, Faragó Jenő, Zilahy Lajos írásai, Herczegh Ferenc, Csontos Gyula nyilatkozatai, Tersánszky J. Jenő regénye, Bus Fekete László szindarabja, beszámoló, az Első csengetés és a Navarrai Margit premierjéről, valamint számtalan aktuális és intimitás alkotja a szám gerincét, amely köré még gazdag mozi, tőzsde, sport és divat rovatok sorakoznak. Külön érdekessége a Színházi Élet e heti kotta melléklete, az Oh Mariánka c. világláger és az együtt jártunk iskolába pályázat, amelynek nyerteséi 25 atlantica, 25 Magyar-Amerikai Bank, 25 Kéve részvényt kapnak. A 80 oldalas lap ára 800 korona. Negyedévi előfizetés 8000 korona. Kiadóhivatall Budapest, Erzsébet körút 29.

Művészi fényképfelvételek Ruzsikánál készülnek, Piac-utca 32.

A Debreczeni Általános Fogyasztási Szövetkezet

1923 szeptember 23-án, vasárnap, délután 3 órakor Debreczenben, bizottság jelentése az 1922—23-ik tartja

1922—23. évi II. rendes közgyűlését

az alább következő napirenddel, melyre a szövetkezt tagjait tisztelettel meghívjuk.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1922—23-ik üzletév eredményéről.
  2. Az 1922—23. üzletévi zárszám adások előterjesztése.
  3. A tiszta nyereség hovatartozása feletti határozathozatal.
  4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése feletti határozathozatal.
  5. Az igazgatóságból kilépő 2 tag helyének betöltése és a felügyelőbizottság 5 (öt) tagjának választása.
  6. Esetleges indítványok.
- A közgyűlésen a szövetkezet minden tagja, tekintet nélkül jegyzett üzletésük számára, egy-egy szavazattal bír.
- Debreczen, 1923 szeptember 15.

Az igazgatóság.

Felhívás a hortobágyi legelőberek befizetésére!

A bizottsági közgyűlés határozatához képest felhívjuk mindazokat, akik még legelőbér-hátralékban vannak, hogy számos jószágunként 40 kg. buza egyenértékkel számított legelőbértartozásukat f. hó végéig fizessék be, mert a határidő eltelté után teljesített fizetéseknél a bizottsági közgyűlés határozatához képest számos jószágunként 50 kg. buza egyenértékét fogjuk felszámítani.

Városi számvevőség.

Eladó földbirtok.
Karczag határában
Kisujszállás közelében.

A Molnár János-féle 17 holdas kitűnő buzatermő föld.

Ez nem szikes. Ez nem vízállásos. Teljesen sík terület, egy tagban. Épület nincs rajta. Ára holdanként 15 métermázsza buza. A komoly érdeklődőt készséggel utbalgaltja Kisujszálláson dr. Szilágyi Miklós orvos ur.
A vétel a NAGY LAJOS irodában köthető meg. Veres-utca 9. szám.

Itt az alkalom! Minden célra megfelel!

Azonnai átvehető üzlet — irodával — két szobás lakással, mellékhelyiségekkel. Külön udvar! Villany! Viz! Telefon bevezetve! A város központján! — A Piac-utcahoz harmadik házban.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a NAGY LAJOS Irodában, VERES-UTCA 9.

ELADÓ

Nádudvar határában harminchat katasztrális hold birtok

Elsőrendű, mindent megtermő, agyagos fekete föld. 18 hold szántó, 10 hold kaszáló és 8 hold legelő. Tulajdonosa ez időszertint nagytiszteltü Ludmán Lajos református lelkész ur.

„IPÓS MOLNÁR GÁBOR ÖRÖKÖSEI SÁNDOROKI TANYÁJA” néven ismerik ezt a birtokot a nádudvariak. Közvetlen tanyaszomszédok: Kiss József földesi gazda és özv. Bartha Lajosné kabai lakosnő birtoka. A birtokon még épület nincs. A vevő azonnal birtokába veheti.

Ára katasztrális holdanként 15 métermázsza buza!

A vétel a NAGY LAJOS Irodában köthető meg, VERES-UTCA 9. SZ.

HÖLGYEIM és URAIM!
Mely tisztelettel ajánlunk Önöknek:
Runburgi elnevezésű, mindenemű fehérneműre alkalmas Pamut-vásznát méterenként K 6,830
510 darab fehérített, bőreős lepedőt drb.-ként K 32,120
140 cm. széles férfiöltöny szövet, kitűnő minőség, méterenként K 41,830
Gyönyörű, modern duplaszálés női szövet métere K 12,370
Selyemfényű batizst, férfiöltöny vásznak, zefírek, anginok, kétfestő maradékok, kanavaszok, türlőközők, abroszok, pohártörők és gyönyörű himzett, kész nőt fehéreneműk, minden elfogadható árárt.
Kérjük, tekintse meg raktárainkat. Vizsgálja meg árainkat.
OLCSÓ MARADÉKVÁSÁR.
Csak az udvarban.
BUDAPEST, Király-utca 32. szám.
Petőfi-utca sarok.

A GOMBOS ISTVÁN-féle 21 magyar holdas halápi birtok eladó!

A nagycseréi vasuti állomáshoz néhány percrenyire van ez a birtok, bárki megmondja ott, hogy melyik az, most Nagy Imre ur haszonbérli.

Ára magyarholdanként 18 métermázsza buza!

Van rajta cseréppel fedett tanya-épület, két szoba, konyha, 12 darab jószágra istálló, sertésöl, kocsiszín, jó vízi kut és két hatalmas göré.

A birtokból 400 négyszögöl kaszáló, a többi szántó. A vétel a NAGY LAJOS Irodában köthető meg Veres-utca 9. sz. a.

Olcsó kerti butorok, nyugszékek,

garantált száraz anyagból készült vasalt és vasalatlan szekérek, körítálpal, akáckövekkel és szilfaggyal, szekérek, akatrések (nyak, talpak, kők, stb.). Gyönyörű kivitelű elajtegelyes **Eszterházy-kocsik**. — Elsőrendű száraz **tőlgyparkét**, falries és székléc nagy választékban állandóan raktáron.

Kérjen árajánlatot.
RÁHMER SÁNDOR

mezőgazdasági gépek raktárában
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 43.
TELEFON 962.

Neuschloss-Lichtig Faipar R. T. és Postszent-lőrinczi Parketgyár R. T. Vezérképviselete.

A hírneves Péter Márton-féle

bodai szőlő

közbejött okok miatt terméssel együtt eladó!

832 négyszögöl terület az első dűlőben. Egyik szomszédja Nagy Imre ur, hátulso szomszédja Gacsó Mátyás ur szőlője. Bármelyik bodai csész megmutatja az érdeklődőknek.

Rakva terméssel, a levél sem látszik a fürtöktől. Idei terméskültség 20 hektoliter. Néhány darab termőgyümölcsfa. Igen jó karban tartott pajta a szőlőben.

Ára terméssel együtt 6 millió korona!

A vétel a NAGY LAJOS Irodában köthető meg Veres-utca 9. szám.

Tüzifa, téglá, cserép, épületfa, szerszámfa, kőszén vagon és kis tételeiben legolcsóbban beszerezhető

a „Turul” fakitermelő telepén

Bőszörményi-ut 2.
Telefon 12—91. Városi 6—39.

A Hatvan-utcai kisállomás mellett levő Tócskertenben, rögtön legelő, a

Szondi-utca 6. számú hatalmas nagy ház eladó!

A vevő azonnall beköltözhetésre megkapja az utcai három szobás lakást, mellékhelyiséggel!

A vételár összegére nézve az ott lakó tulajdonossal, Murvai Mihály urral állapodhatik meg a vevő, vele együtt jöjjen be a vételi ügyletet megkötni a NAGY LAJOS Irodába Veres-utca 9.

Alkalmi házvétel!!
Beköltözhetésre **kap a vevő** egy rendbeli **utcai kétszobás lakást!**

Hatalmas nagy szobák! Teljesen ujjonnan festve! Előszobával, konyhával, fürdőszobával, nyitott verandával, fűskamarával és két pincével, ha megveszi a város szívében levő

Meszana-u. 26., Maróthy György-utca 27., Gólya-utca 1. számú hatalmas nagy sarok házat, mely három utca sarka!
Teljesen ujjonnan átrenoválva!

Hatalmas nagy udvar! A földszintes épületben van egy üzlethelyiség, továbbá egy rendbeli kétszobás lakás mellékhelyiségekkel és két rendbeli egyszobás lakás mellékhelyiségekkel.

A keresztlépületben egy szoba, konyha, fűskamara.

A félemeleti épületben két szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, nyitott veranda.

Kamarák! Hatalmas pincék! Három pince! Baromfi udvar! Vízvezeték, villanyvilágítás és csatorna bevezetve!

Kapubejárat a Meszana-utca felől.

Ez az óriási és gyönyörű frontu, nagy udvaru ház ma megkapható **40 millió koronáért, vagy békebeli hatezer koronáért!**

Tulajdonosa e háznak: NAGY LAJOS Ingatlanforgalmi Iroda tulajdonos és így ezen ház után a vevőnek semmiféle közvetítési jutalékot fizetni nem kell, sőt a tulajdonjogának nevére leendő átíratása sem kerül egyetlen fillérjébe sem a vevőnek!

A vételi ügylet a Veres-utca 9. szám alatti Irodában köthető meg!

Deutsch Pál Gyufa,
Budapest VII. Rákóczi-u. 10.
Telefon: József 82-77.

Házvevők!

Itt volna egy szerényebb családi ház!
A vaggongyár közelében!

Ilyen olcsó ház sem sok van ma Debreczenben! Ilyen alkalmi vételt is csak a Nagy Lajos Irodában lehet csinálni!

Szép kis családi ház a Geréhytelepen, a Rásó Gyula-utca 35. szám alatt. A Rásó Gyula-utca a Létai köves országútból nyílik be!

Van benne 2 szoba, konyha, speiz, fűskamara, sertésöl 4 darab sertésre, baromfiöl. Mintegy 400 négyszögöl telek, konyhakert.

30 nap alatt az egészbe beköltözhet!

Nagy kert termő csemege- és borszőlővel beültetve! — Az udvaron szőlőlugas. Körülbelül 20 darab fiatal, termő gyümölcsfa.

Ma egy családi ház, ahol lakó nincsen, megfizethetetlen és ezt mégis megkaphatja mostan

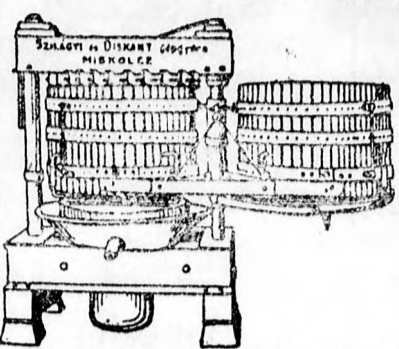
12 millió koronáért!

ha megkötö e kedvező vételt — amíg pénzünk lejjebb nem esik — a Nagy Lajos Irodában, Veres-utca 9. sz. s.

Ékszereket ingyen becsül meg! Eladó arany, briliáns, ezüst-tárgyakért óriási árat fizet: **Ékszerfémház** Budapest, Alsóerdősor 3. sz. Rákóczi-ut sarok.

1902-ik borászati kiállítás. Eger: I. díj, diszoklevél és aranyérem.

1914. évi budapesti kiállítás aranyérem.

1907. évi pécsi kiállítás aranyérem és diszoklevél.

BORSAJTÓK!

Legújabb rendszerű, könyök szerkezetű „Kossuth“, „Hegyalja“ a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. — Legújabb rendszerű **viznyomású hidraulikus kettős kosaru és folyton működő sajtók** nagyüzemű préseléshez. **Sajtóink főelőnye:** A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Legújabb hullámos rendszerű szőlőzúzó gépek.

Szilági és Diskant gépgyára Miskolcson. Árjegyzék ingyen

1902-ik országos gazdasági kiállítás. Pozsony: I. díj, aranyérem.

Puskaművesműhely megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a Ladányi J. és Társa puskaműves cégtől kiléptem és

Vár-utca 9. szám
(Nyomtató-utca sarok)

alatt puskaműves műhelyemet újból megnyitottam. Minden e szakmába vágó javításokat, agyazásokat, átalakításokat, barnításokat szakszerűen és jótállás mellett eszközölök.

Egy tanuló felvétetik.

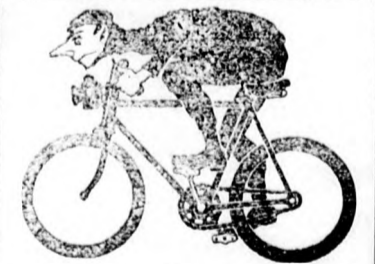
A n. é. közönség szives partfogását kérem

Nagy István,
puskaműves,
Vár-u. 9. sz.

Használjon csak Meteor kávépótlékot.

Jobb és kiadósabb, mint bármely más gyártmány.

Kapható minden fűszerüzletben.

Nagyon szép kerékpár!
Szabadonfutó!
Kontrafékes!
Német gyártmány!
Eladó!

NAGY LAJOS Irodában Veres-utca 9. sz.

Mezőgazdasági gépek, cséplőkészletek, motorok. Olaj, gépszij. Schember-féle mérlegek, Roessemann- és Kühnemann-féle mezei és iparvasutak és vasúti anyagok.
Telefon 878.
Epp- és Fekete-féle emelőgépek, csigasorok, szállító berendezések legolcsóbban beszerezhetők, a
Debreceni Mezőgazdasági Gépgyár
városi raktárában Debrecen, Ispotály-u. 1. Nagyállomással szembe.

VASÁRUK,
takarékkonyhák, épület, butorvasalások
BAKOS vasüzletében,
Csapó-u. 88. Telefon 6-70.
Ugyanott tanuló felvétetik.

Eladó a Bodán!
A második dőlőben!
1085 négyszögöl
TERMŐ SZŐLLŐ
szép kis épülettel. Egy szoba, konyha, pince, veranda, gyümölcsös. Rögtön átvehető. Ez is Tarsi Antal-féle szőlő, bármelyik bodai csősz megmutatja.
Ára terméssel együtt 8 millió korona!
A vétel a NAGY LAJOS Irodában köthető meg Veres-utca 9.

14,303—923. I. th.
Hirdetmény.
Folyó hó 18-án délelőtt 9 órakor, Darabos-u. 14. számú ház udvarán, 3 drb kivágandó ecetfát fogunk elárverezni.
Debrecen, 1923 szept. 14.
Városi számvevőség.

Kőfaragó tanulókat felvesz a Debreceni Működgyár rt.
Fürdő-utca 2. sz.

TANKÖNYVEK
az összes elemi, felső- és középiskolák részére kaphatók, író- és rajzszerek legjutányosabban beszerezhetők
„MÉLIUSZ“ könyvkereskedésben.

“PYRAMIS”
MAGYAR FÖLDBIRTOKOSOK ES FÖLDBÉRLOK KERESKEDELMI R.-T. DEBRECZENI FIÓKJA.
Gabona-erőtakarmány-mütrágya műszaki osztály. Hungária-palota
Telefon 13-43, 13-49. Sürgőnycim: „PYRAMIS“ Debreczen.

DEBRECZENI MŰKÖDGYÁR

RÉSZV. - TÁRSASÁG

ajánlja
teljesen fagymentes

SIRKÖVEIT.

Nagy választék!

Készít:

kutgyűrűt, betoncsövet,
betoncserepet, betonblokkot,
vasheton koporsót és
cementlapot.

Gyártelep: Fürdő-utca. 2. sz.

Kinek van elhelyezendő tőkepenze?

A budapesti tőzsde 8%-os kosztkamatot jegyez ma a kosztipénzek után, a Nagy Lajos Áru- és Ingatlanforgalmi Vállalat pedig ma is elfogad saját számlájára és

10% kamatot folyósít havonként

a nála elhelyezett tőkék után: 500-ezer koronánál kevesebb összeget azonban nem fogad el!

A „Nagy Lajos Áru- és Ingatlanforgalmi Vállalat” törvényszékiileg bejegyzett cég központi irodája Debreczenben, Veres-utca 9. szám alatt van. Alapított 1900-ban. Fennáll: 23 év óta.

Óvadék letéve: a „Magyar Földhiteintézetek Országos Szövetségénél.” Folyósít a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület Népszínház-utcai fiókjánál Budapesten és a Postatakarékpénztárnál 52.913. szám alatt.

Hivatalos órák: reggel 8 órától 1-ig és délután 3 órától 6 óráig.

Nagyon érdemes ezt a hirdetést elolvasni

azoknak, akik szállót, gyümölcsösöt, méhészet, baromfitenyésztést, konyhakertészet, vagy nyaraló céljára alkalmas helyiséget keresnek és akarnak vásárolni!

24 óra alatt adta el

a NAGY LAJOS Országos Ingatlanforgalmi Vállalat, az összes helyi lapokban most megjelent, most leírdetett

Társi Antal féle hat millió koronás bódái, 800 négyszögöles szállót!

**Azonban itt lenne most
még egy ennél is
kedvezőbb alkalmi vétel
itt Debreczenben!**

A bódainál jóval nagyobb darab, majdnem ezer négyszögöl! Van rajta egy szerényebb épület is, egy szoba, konyha, nádtetes, téglából épített borház, fűskamara, klozett.

Ezt ma meg lehet kapni 7 millió koronáért! Alku azonban nincs! Alkudozások végett ne is fáradjanak!

A rengeteg terméssel együtt megkapható 7 millió koronáért!

Van pedig ezen szálló a Csapó-kertben, Báthori utca 30. szám alatt. A Báthori-utca kinyulik a sámsoni köves országútra, a Várház előtt. Gyönyörű hely. Felség s levegő. Csupa szőlőtelepek.

Kitűnő erőben levő termő szőlő, gyümölcsös és konyhakert. Két elkerített udvara van az utcai fronton, az egyik udvarban van az épület, melyben Szedlák Lajos építési rajzoló ur lakik ideiglenesen a családjával, ez az udvar el van zárva a szállótól, azonban a szomszédoknál, a mesgény keresztül a szálló is megtekinthető. Az utcai front 30 méter hosszú, tehát meg három darabra is elparcellázható. A múlt évi bortelem 16 hektoliter volt és azonkívül rengeteg elmesgészőlő. E szálló tulajdonosa: NAGY LAJOS ingatlanforgalmi Irodatulajdonos, aki óriási elfoglaltsága miatt kénytelen megválni e hatalmas darab szállótól ily potom árért. E szálló után a vevőt semmiféle költség nem terheli, még a telekkönyvi átíratás is díjtalan.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!

SARKADI RUDOLF

kézmű áruháza. Budapest, IV. Fővám-tér 3

(Központi vásárcsarnoknál szemben) Francia mintás és sima Crepp mtr. . . . . K 7,900—
Legszébb mintázású prima Frenoh mtr. . . . . 9,000—
Vastag és vékonyzáru jóminőségű vászon . . . . . 8,000—
Legszébb mintázású cerna Zefirek mtr. . . . . 9,800—
Mintás kretonok . . . . . 8,000—
Gyapjú horgolt vállkendő . . . . . 35,000—

Monyasszonyi kelengyék, férfi-, női szövetek, barhotok, kanavász, vászon-
árak, fejkendők, Berlinerkendők, nagykendők óriási nagy választékban.
Debreczen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata,

Kátrány Fedél-lemez

legjobb és
legolcsóbban
minden minőségben kapható a
„Turul” fotelepén.

Figyelje meg

az Egyetértés
apróhirdetésrovatát,
mert abba megtalál
mindent, amire
szüksége van.

A Kladóhivatal
a hirdetést
megfogalmazza.

Telefonhívásra
bárhova elmegy.

Telefon 4.

Kladóhivatal
Kossuth-utca 2. sz.

Ajánlat

Kárpitos
elvállal kizárólag első-
rendű kárpitozott buto-
rok készítését, javítá-
sát. Raktáron tart kész
árakat Varga-utca 1.
Szent-Anna-u. sarok.
1871

Szöllő
édes, kilója 700 korona
Köntöskert, Szabolcs-u.
23. sz. 2914

Mosott
kovács szenel, borsodi,
tatái, tarjáni szenel,
cserepet téglát, oltott
meszel raktárról azon-
nal szállít Bartha fa-
és szentelepe. Ispótyá-
ut 3/b. Telefon 785.
2917

Ezerjó
és rizling mustot adok
csöves tengeriért cse-
rébe. Rákóczi-utca 31.
2920

Cseh
korona (szokol) meg-
szállt területen, néhány
ezer átvehető. Cím ki-
adóban. 2915

Különbejáratu
szoba központban tel-
jes ellátással kiadó két
úr embernek. — Cím a
kiadóhivatalban. 2918

Aranyat,
ezüstöt,
brillánsat
legmagasabb árrban
vásárol
KÁTAI
ékszerkereskedő
Piac-utca 19., II. em.
Telefonhívásra
házhöz megy.
Telefonszám 624.

Aranyat,

ezüstöt,
brillánsat,
hamis fogakat
legmagasabb napi áron
vesz

Steiner Mihály
Hatvan-u. 2., I. emelet.

Úcska vasat

rezet: mindennemű
lémet legmagasabb
árral veszek. Ková-
csoknak használha-
tót becserelek. Na-
gyob tételeit elszállítok

STEINER,
Eötvös-utca 110. sz.
Telefon 6-88.

Poloskaintást

vállalnak felelősség
mellett helyben és
vidéken

Ráthonyi és Körösy
m. kir. szabadalmazott
féregirtók. Eötvös-u. 110
Csapó-utca sarok.
Pakett gyalulás.
Beeresztés, fényezés.

Győződjön meg

Brillánsért, Aranyért
a legmagasabb
árral fizetem!

GRITSCH
ékszerkereskedő
Kossuth-u. 13. emelet

Kereslet

Veszek
fehérműveket, selyme-
ket, paplanokat, garni-
turákat, szőnyeget,
butort. Kaiser. Piac-u
7. sz. 1883

3 esetleg 2 szobás
lakást megfelelő mellék-
helyiségekkel november
1-re leendő beköltözésre
keresek. Ügynököt di-
jaztatnak. Értekezni
Szerényi Adolf, Sziv-u.
23. sz. 2907

Veszek
használt butorokat, di-
ványokat, szőrt, afrikot
mindenkor. Széchenyi-
utca 8. 2908

Fűszerszakmában
jártas helyi ügynök és
utazó felvétetik Adorján
és Mandel cégnél. 2913

Haszon- bérbeadó az Ebesen

a volt Jámbor-féle birtokból
24 használatos hold szántó — épületek
melletti — mostantól kezdve 5 évre!
Évi haszonbére holdanként 4 méter-
mázsza buza és az adó.
Bővebb felvilágosítás nyerhető a
Nagy Lajos irodában, Veres-utca 9. sz.

Ezüst készletet
porcellán készletet ke-
resek megvételre. Cím a
kiadóhivatalban. 2919

Tanárnő
nyugdíjas, 18 hónapos
fiával egy szobás, kony-
hás lakást keres, annak
ellenében tanít németet
kezdőknek, zongorát,
hegedűt, polg. iskola
tantárgyait. Cím a ki-
adóhivatalban. 2916

Kiszolgáló
fiu vagy leány felvéte-
lik Bethlen-u. 23. 2923

Pénztárnoknő
könyvelésben, számo-
lásban jártas felvétetik
Korona kenyérgyárban
Bethlen-u. 23. 2922

Bejáró takarítónő
ki főzni tud felvétetik.
Kissnél, Piac-u. 32. 2924

Tanulónak
vagy kifutónak fejlet-
tebb fiu felvétetik Róth
postánál, Piac-u. 77.
2925

Eladás

Eladó
még raktáron levő, va-
donat új, fehér, kőris,
topolyabetétes háló-
szoba. Faipari gyárt-
mány. Cím a kiadóban
1958

Eladó
3 darab üzletajtóra való
roló, 1 nagy ajtó és 2
ablak tokkal. Csapó-u.
61. sz. 2903

Eladó
igen jó boros hordók,
kevesebb használtak ju-
tányosan. Értekezhetni
Szent-Anna-u. 12. sz.
Lakatosműhelybe. 2912

Kézi talyiga
vendéglősöknek is igen
alkalmas, eladó. Me-
szena-utca 26. (Vagy
Veres-utca 9. Nagy La-
jos iroda. 2900

Eladó
egy 3 fiókos komót.
Szappanos-u. 15. 2926

Poroszlay-uton szőlő
villával, beköltözhető
3 szoba, konyhával
és Andrassy-uton
szőlő eladó

Bővebbet
Máthé ingatlanforg.
irodában Széchenyi-
utca 55 tudható meg
vagy ennek megbí-
zottjánál Steiner üg-
ynökségi iroda Piac-u.
19. II. em. Telef. 624

Az Egyetértés szer-
kesztőségének és kladó-
hivatalának a telefon-
száma 4.